EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 2.6.2014
COM(2014) 407 final

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

v zvezi z nacionalnim reformnim programom Estonije za leto 2014

in mnenje Sveta o estonskem programu stabilnosti za leto 2014

{SWD(2014) 407 final}

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

v zvezi z nacionalnim reformnim programom Estonije za leto 2014

in mnenje Sveta o estonskem programu stabilnosti za leto 2014

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije, zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik[1], zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije[2],

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta[3],

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Evropski svet je 26. marca 2010 potrdil predlog Evropske komisije, da začne izvajati novo strategijo za rast in delovna mesta Evropa 2020, ki temelji na okrepljenem usklajevanju ekonomskih politik ter se osredotoča na ključna področja, na katerih je potrebno ukrepanje za povečanje potenciala Evrope za trajnostno rast in konkurenčnost.

(2) Svet je na predlog Komisije 13. julija 2010 sprejel priporočilo o širših smernicah za ekonomske politike držav članic in Unije (2010–2014) ter 21. oktobra 2010 sklep o smernicah za politike zaposlovanja držav članic, ki skupaj tvorita integrirane smernice. Države članice so bile pozvane, naj integrirane smernice upoštevajo v nacionalnih ekonomskih politikah in politikah zaposlovanja.

(3) Voditelji držav oziroma vlad so 29. junija 2012 sprejeli Pakt za rast in delovna mesta, ki z uporabo vseh razpoložljivih vzvodov, instrumentov in politik zagotavlja skladen okvir za ukrepanje na nacionalni ravni, ravni EU in ravni euroobmočja. Odločili so se, da morajo biti ukrepi sprejeti na ravni držav članic, in zlasti izrazili

[1] UL L 209, 2.8.1997, str. 1.
[2] COM(2014) 407 final.
[3] P7_TA(2014)0128 in P7_TA(2014)0129.

polno zavezanost k doseganju ciljev strategije Evropa 2020 ter izvajanju priporočil za posamezne države.

(4) Svet je 9. julija 2013 sprejel priporočilo v zvezi z nacionalnim reformnim programom Estonije za leto 2013 in dal mnenje o dopolnitvi estonskega programa stabilnosti za obdobje 2012–2017. Komisija je 15. novembra 2013 v skladu z Uredbo (EU) št. 473/2013[4] predložila mnenje o osnutku proračunskega načrta Estonije za leto 2014[5].

(5) Komisija je 13. novembra 2013 sprejela letni pregled rasti[6], ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2014. Istega dne je na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja[7], v katerem Estonije ni opredelila kot ene od držav članic, za katere je treba opraviti poglobljen pregled.

(6) Evropski svet je 20. decembra 2013 potrdil prednostne naloge za zagotavljanje finančne stabilnosti, konsolidacije javnih financ in ukrepanja za spodbujanje rasti. Poudaril je potrebo po doseganju diferencirane, rasti prijazne konsolidacije javnih financ, vrnitvi k normalnim posojilnim pogojem v gospodarstvu, spodbujanju rasti in konkurenčnosti, odpravljanju brezposelnosti in socialnih posledic krize ter modernizaciji javne uprave.

(7) Estonija je 8. maja 2014 predložila nacionalni program reform za leto 2014 in 29. aprila 2014 program stabilnosti za leto 2014. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.

(8) Cilj proračunske strategije iz programa stabilnosti za leto 2014 je doseganje srednjeročnega cilja in zagotovitev zadostnih fiskalnih rezerv za težke čase za gospodarstvo. Program potrjuje prejšnji srednjeročni cilj strukturnega presežka, ki je strožji od zahtev Pakta za stabilnost in rast. Estonski preračunani strukturni saldo naj bi se poslabšal za 0,1 odstotne točke BDP v letu 2014, s čimer bi odstopal od zahtevane prilagoditvene poti, preden bi se izboljšal za 0,4 odstotne točke BDP v letu 2015 in ostal blizu ravnovesja v obdobju 2016–2017. Poleg tega program kaže na tveganje odstopanja od referenčne vrednosti za odhodke v letu 2014 in na tveganje bistvenega odstopanja v letu 2015. Na splošno načrtovana prilagoditvena pot za doseganje srednjeročnega cilja predstavlja tveganja v zvezi z izpolnjevanjem zahtev iz Pakta za stabilnost in rast. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo fiskalne projekcije v programu, ki ga ni potrdil neodvisni subjekt, je verjeten in na splošno skladen s pomladansko napovedjo Komisije iz leta 2014. Po napovedi Komisije naj bi se strukturni primanjkljaj v letu 2014 poslabšal za 0,1 % BDP, kar pomeni vrzel v višini 0,3 % BDP za zahtevano prilagoditvijo in bistveno odstopanje, če se ocenjuje obdobje dveh let. Za leto 2015 Komisija predvideva nadaljnje poslabšanje strukturnega salda za 0,2 % BDP, kar kaže na bistveno odstopanje od zahtevane prilagoditve za doseganje srednjeročnega cilja. Pričakuje se tudi bistveno odstopanje od referenčne vrednosti za odhodke v obdobju 2014–2015. Na podlagi ocene programa stabilnosti za leto 2014 in napovedi Komisije Svet v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 1466/97 meni, da obstaja tveganje bistvenega odstopanja od srednjeročnega cilja v letih 2014 in 2015. Pravilo o strukturnem saldu za uskladitev s Pogodbo o stabilnosti, usklajevanju in upravljanju je začelo veljati z novim

[4] UL L 140, 27.5.2013, str. 11.
[5] C(2013) 8002 final.
[6] COM(2013) 800 final.
[7] COM(2013) 790 final.

estonskim zakonom o državnem proračunu 23. marca 2014, vendar je pravilo treba še dopolniti s krepitvijo zavezujoče narave večletnih ciljev glede odhodkov.

(9) Na trgu dela je bil dosežen precejšen napredek pri zmanjševanju brezposelnosti mladih in dolgotrajne brezposelnosti. Posebno pozornost je treba nameniti ukrepom, ki spodbujajo k delu osebe z nizkimi dohodki. Potrebna so nadaljnja prizadevanja za reševanje naraščajočega pomanjkanja delovne sile, vključno z izgubo delovne sile zaradi staranja ter umikom s trga dela zaradi zdravstvenega stanja in invalidnosti. Zato je zelo pomembno pravočasno sprejetje in izvajanje reforme o sposobnosti za delo ob zagotavljanju razpoložljivosti podpornih storitev. Stroškovna učinkovitost odhodkov za družinsko politiko bi se lahko še izboljšala, med drugim s prerazporejanjem sredstev za starševski dodatek na ukrepe, kot so storitve otroškega varstva. Pričakuje se, da bo to spodbudilo zgodnje vračanje žensk na trg dela in pripomoglo k zmanjševanju še vedno velikih razlik v plačilu med spoloma. Okrepiti je treba ukrepe za spodbujanje podjetništva in ustvarjanja delovnih mest v regijah zunaj mest Talin in Tartu, da se prepreči povečevanje razlik v gospodarskem razvoju in se zmanjša brezposelnost, zlasti med nizkokvalificiranimi delavci.

(10) Na področju izobraževanja in usposabljanja so bile nedavno uvedene reforme za usklajevanje izobraževanja z zahtevami trga dela. Potrebna bodo nadaljnja prizadevanja za lažji prehod iz izobraževanja v zaposlitev. Uvesti bo treba sistematične ukrepe, v katere bodo zlasti vključeni socialni partnerji, za večjo udeležbo v poklicnem izobraževanju in usposabljanju ter učenju na delovnem mestu, zlasti vajeništvu. Pri izvajanju strategije za vseživljenjsko učenje bodo potrebna resna prizadevanja za zagotovitev močno potrebne nadgradnje spretnosti, prekvalifikacije ter ravni usposobljenosti, zlasti za osebe, ki so v slabšem položaju v odnosu do trga dela. Obstaja okvir pametne specializacije, ki zajema strategijo za podjetništvo in rast ter strategijo za raziskave, razvoj in inovacije s poudarkom na skupnih prednostnih nalogah z dodatno specializacijo tematskih področij. Zaradi majhnosti estonskega gospodarstva si je treba nadalje prizadevati za internacionalizacijo sistema raziskav in razvoja ter inovacij in njegovo uvrstitev med prednostne naloge.

(11) Intenzivnost rabe virov je v Estoniji še vedno zelo visoka. Dosežen je bil napredek pri obravnavanju energetske učinkovitosti javnih stavb, vendar je prizadevanja treba ohraniti in okrepiti, zlasti v stanovanjskem in industrijskih sektorjih. Znaten napredek je bil dosežen glede ravnanja z odpadki in odlaganja odpadkov, zagotoviti pa je treba ekonomsko upravičenost recikliranja. Potrebna je izvedba ukrepov iz načrta za razvoj prometa, zlasti da se Estoniji omogoči omejitev emisij CO_2 v sektorju zunaj sistema trgovanja z emisijami. Energetsko učinkovitost tovornega prometa je mogoče izboljšati z uporabo bolj trajnostnih načinov prevoza. Uporabo javnega prevoza je mogoče še povečati z izboljšanjem dopolnjevanja regionalnih omrežij in povezav med avtobusnim in železniškim potniškim prometom. Uporaba osebnih vozil se povečuje, medtem ko je povprečna starost osebnih avtomobilov skoraj dvakrat višja od povprečja EU, novi osebni avtomobili pa so med tistimi, ki najbolj onesnažujejo okolje v EU. Potrebna je znatna okrepitev okoljskih spodbud, vključno z obdavčitvijo. Medtem ko so bili sprejeti obetavni ukrepi glede čezmejnih energetskih povezav, bo za popolno povezovanje estonskega energetskega trga z EU potreben čas in naložbe.

(12) Vse večje regionalne razlike v povezavi z negativnimi demografskimi gibanji, neučinkovitostjo in pomanjkanjem sodelovanja med lokalnimi oblastmi ovirajo razvojni potencial Estonije. . To gre deloma pripisati trdovratni neusklajenosti med

fiskalno zmogljivostjo in decentralizirano odgovornostjo v majhnih občinah ter omejeni ekonomiji obsega. Zagotavljanje bolj učinkovitih in dostopnih kakovostnih javnih storitev na lokalni ravni, ki bo temeljilo na področjih storitev in minimalnih standardih storitev, zlasti na področju prometa, dolgotrajne oskrbe, predšolske vzgoje in socialnih storitev, je predpogoj za aktivacijo ter učinkovitost ukrepov na trgu dela.

(13) V okviru evropskega semestra je Komisija izvedla obsežno analizo estonske ekonomske politike. Ocenila je program stabilnosti in nacionalni reformni program. Glede na to, da je treba okrepiti splošno gospodarsko upravljanje Evropske unije z vključitvijo prispevka na ravni EU v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko v Estoniji, ampak tudi spoštovanje pravil in smernic EU. Njena priporočila v okviru evropskega semestra so izražena v priporočilih iz točk 1 do 5 v nadaljevanju.

(14) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil estonski program stabilnosti, njegovo mnenje[8] pa je izraženo zlasti v priporočilu iz točke 1 v nadaljevanju.

(15) V okviru evropskega semestra je Komisija izvedla tudi analizo ekonomske politike euroobmočja kot celote. Na podlagi te analize je Svet izdal posebna priporočila za države članice, katerih valuta je euro. Estonija bi morala ta priporočila izvesti pravočasno in v celoti –

PRIPOROČA, da Estonija v obdobju 2014–2015 ukrepa tako, da:

1. Okrepi proračunske ukrepe za leto 2014 zaradi nastajajoče vrzeli v višini 0,3 % BDP v skladu z napovedjo Komisije iz pomladi 2014, ki opozarja na tveganje bistvenega odstopanja glede na zahteve Pakta za stabilnost in rast. V letu 2015 bistveno okrepi proračunsko strategijo, da zagotovi doseganje srednjeročnega cilja in izpolnjevanje tega cilja tudi v prihodnje. Proračunsko pravilo dopolni z bolj zavezujočimi pravili o večletnem načrtovanju odhodkov v okviru srednjeročnega proračunskega okvira ter še naprej povečuje učinkovitost javne porabe.

2. Izboljša spodbude za delo z ukrepi, namenjenimi delavcem z nizkimi dohodki. Si ciljno prizadeva za aktivacijo tistih, ki so najbolj oddaljeni od trga dela, zlasti z zagotavljanjem pravočasnega sprejetja in izvajanja reforme o sposobnosti za delo. Poveča učinkovitost in stroškovno učinkovitost družinske politike ter izboljša razpoložljivost in dostopnost otroškega varstva. Pripravi usklajene ukrepe za spodbujanje gospodarskega razvoja in podjetništva v regijah z visoko brezposelnostjo.

3. Zagotovi ustreznost sistemov izobraževanja in usposabljanja glede na potrebe trga dela, izboljša ravni spretnosti in usposobljenosti z razširitvijo ukrepov za vseživljenjsko učenje ter sistematičnim povečanjem udeležbe v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, vključno z vajeništvom. Dodatno okrepi dajanje prednosti in specializacijo v raziskovalnih in inovacijskih sistemih ter spodbuja sodelovanje med podjetji ter visokošolskimi in raziskovalnimi ustanovami in s tem prispeva k mednarodni konkurenčnosti.

4. Pospeši prizadevanja za izboljšanje energetske učinkovitosti, zlasti stanovanjskih in industrijskih stavb. Bistveno okrepi okoljske spodbude, da bi prometni sektor prispeval k manj potratni mobilnosti. Še naprej razvija čezmejne povezave s

[8] V skladu s členom 5(2) Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97.

sosednjimi državami članicami za diverzifikacijo virov energije in spodbujanje konkurence prek izboljšane integracije baltskih energetskih trgov.

5. Prihodke lokalnih oblasti ustrezneje prilagodi njihovim pristojnostim. Izboljša učinkovitost lokalnih oblasti ter zagotovi kakovostne javne storitve na lokalni ravni, zlasti na področju socialnih storitev, ki dopolnjujejo ukrepe za aktivacijo.

V Bruslju,

Za Svet
Predsednik